

सायरन, स्फोट आणि मृत्युचे तांडव

इस्त्रायलमधील दुमचा क्रमांकाचे सर्वात मोठे शहर असलेल्या तेल अवीवरच्या समुद्रकिनाऱ्यावर मोठी गर्दी होते. १५ जूनपासून सुरु झालेल्या इस्त्रायल-इराण युद्धात तेल अवीवर हे इराणकून सर्वांगीक हल्ले जाले आहेत. तरीही, लोक समुद्रकिनाऱ्यावर शांततेचे शांग घालवण्यासाठी आले होते. संध्याकाळी ६ वाजात अचानक सायरन वाजू लागला. लोकांमध्ये चेंगराचेंगरी झाली. सर्वजण घावत समुद्रकिनाऱ्यावर बांधलेल्या बंकरमध्ये लपेल. सुमेरे ३ मिनिटांनी, एक मोठा स्फोट झाला.

गेल्या एका आठवड्यापासून सायरन, अलंतर, स्फोट आणि बंकर, इस्त्रायलमधील लोकांचे जीवन यापुत्रे मर्यादित आहे. शाया, महाविवाहालये, कायांलये सर्व बंद आहेत. 'बूम.. बूम.. बूम, ऑल द टाइम, एक्स्ट्रावेरेअर, म्हणजे सर्वत्र, नेहमीच स्फोट होत असतात, असे एक इस्त्रायली तरुणी संगते. इराणने ४ लाख लोकसंख्या असलेल्या तेल अवीवर सर्वांगीक हल्ले केले आहेत. इस्त्रायली संरक्षण प्रणाली आयन दोमो थेपणास्त्रे रोखली, तरीही काही क्षेपणास्त्रे निवासी भागत पडली.

० जून रोजी सीवीएस न्यूजूने सूत्रांच्या हवाल्याने अमेरिकन अधिकाऱ्यांना संगितले होते की, इस्यायल इराणमध्ये लषकरी कारवाई करण्याची पूर्वतयारी करत आहे. अमेरिकेला भीती होती की इस्यायलने इराणवर हळा केल्यास इराण शेजारी इराकमधील काही अमेरिकन लषकरी तळांवर हळे करून प्रत्युतर देऊ शकतो. १२ जूनच्या रात्रीपासून इस्यायलने इराणवर प्रथम क्षेपणासाठ्या वर्षाव, त्यापाठोपाठ विमाने आणि द्रोणद्वारे हळे सुरु केले. इस्यायलने केलेल्या या भीषण हळूयात अशा प्रकारे निसर्ग दीर्घकाळ जवळून बघावारा,

करत त्यांनी इराणच्या तेल नियांतीला लक्ष्य करण्याचा आदेश दिला. त्याला प्रत्युतर म्हणून इराणने इस्यायलची ढाळ बनून उभ्या असलेल्या अमेरिकेलाई युद्धाच्या आगीत जाल्याची धमकी दिली. या धमकीच्या पार्श्वभूमीवर अमेरिकेने अरबी सुमुद्रात लषकराची तैनाती वाढवली. इस्यायलची सुरक्षिता हे अमेरिकेला चिंता वाटण्याचे कारण नव्हे, तर इराणच्या अणवस्त्र संपन्नतेबाबतही अमेरिका सांशंक आहे. म्हणून अमेरिकेने इस्यायलच्या आडून इराणवर हळे केले, असे म्हणायला जागा आहे. इस्यायलला इराणच्या इतिहास पाहता इराण त्याकडे कितपत गांभियने पाहील याबाबत इस्यायल नाशक होता. त्यातूच या देशाने मोसाद या आपल्या गुप्तवर यंत्रणद्वारे इराणच्या आणिक कार्यक्रमाची गुप्त माहिती काढली आणि कथित धोका लक्षात येताच हे हळूयाचे पाऊल उचलले, असे म्हणायला जागा आहे. गेल्या अनेक वर्षांपासून इराणने हमास आणि हिजबुल्लासारख्या इस्यायलविरोधी दहशतवादी संघटनांना पाठिंबा म्हणून शस्त्रांचे खरेदीसाठी खूप पैसा खर्च केला. त्यामुळे त्यांना इस्यायलशी दोन हात करायला मदत झाली. इराण या दहशतवादी संघटनांना मदत म्हणून लषकरी तळ, शस्त्रांचे डेपो आणि क्षेपणाऱ्या कारखाने चालवतो. इस्यायलच्या मते इराण गुप्तपणे अणवस्त्रनिर्मिती करण्याच्या मागविर असून त्याची युरेनियम समृद्धीकरणाच्या क्रियाकलापांची व्यासी अज्ञात आहे. अशा परिस्थितीत इराणने अणवस्त्रनिर्मिती केल्यास ती दहशतवादी संघटनांच्या हाती लागण्याची शक्यता आहे. अशी अणवस्त्रे दहशतवाद्यांक कडून कोणाही देशविरुद्ध वापरली जाण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. म्हणूनच इस्याएल इराणविरुद्ध करत असलेल्या कारवाईला अमेरिकेसाठी पाश्चात्य देशांचा ठाम पाठिंबा असेल.

अणवस्त्रे बनवण्याचे तंत्रज्ञान इराणने पाकिस्तानकडून मिळवले असण्याची शंका आहे. आपल्या देशात अतिरेकी संघटनांना थारा होते. मध्यंतरी हेलिकॉप्टर अपघातात इराणचे अध्यक्ष आणि परराष्ट्र मंत्री ठार झाले तेव्हाही त्या घटनेत इस्यायलचा हात असल्याचे आढळल्यास गंभीर परिणाम आला सामोरे जावे लागेल, अशी धमकी इराणने दिली होती. त्यावेळीदेखील इराण अणवस्त्रसंपन्न असल्याची शंका जगाल आली होती. डिसेंबर २००४ मध्ये इराणचे माजी परराष्ट्रमंत्री कमल खराझी यांनी इस्यायला सरळ सरळ आणिक हळूयाची धमकी दिली. तेव्हापासून चूक अस्वस्थ असणाऱ्या इस्यायलकडून इराणवर मोठा हळा होणार हे निश्चित होते. तसा तो झाला आणि जगभरात गदारोळ माजला.

इराणकडे आधीच अणवस्त्रे आहेत आणि त्यांनी अद्याप त्यांची चाचणी केलेली नाही, असा दावा इराणी संसदेच्या परराष्ट्र धोरण समितीच्या माजी सदस्याने १० मे रोजी केला. अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी प्रसारमाध्यमांशी बोलताना इराण आणिक हत्यार बनवण्याच्या अगदी जवळ पोहचला असल्याचे सांगितले. त्यामुळे या देशावर कठोर निर्बंध लादणे गरजेचे आहे, असे विधान

देणाऱ्या पाकिस्तानकडे असलेली अणवस्त्रे कितपत सुरक्षित आहेत, याबद्दलही सांशंकता आहे. तीच परिस्थिती इराणच्या बाबतीतही आहे. सीरिया, येमेन, पॅलेस्टीन आणि लेबनॉनमध्ये असलेल्या इस्यायलविरोधी हमास आणि हिजबुल्लाह यांच्या हाती ही अणवस्त्रे पदल्यास अवघ्या जगात हाहाकार उडेल, ही भीती व्यक्त करताना इस्यायलने इस्फहान अणु तंत्रज्ञान केंद्रांजवळ हळा केला होता. यामध्ये अणु संशोधन अणुभट्टी, युरेनियम रुपांतरण प्रकल्प आणि इधन उत्पादन प्रकल्प आहे. पण त्यावेळी या हळूयात इराणच्या अणवस्त्र केंद्रांना इस्यायलने थेट लक्ष्य केले नसले तरी, इराणच्या नेतृत्वाने आपल्या

आणिक धोरणावर पुनर्विचार करण्यासाठी धमकी म्हणून हे हळे केल्याचे इस्यायलने स्पष्ट केले. मात्र तरीही इराणने आपला आणिक कार्यक्रम पुढे चालू ठेवल्याने १२ जून रोजी इस्यायलने इराणच्या आणिक उर्जा प्रकल्पावर हळे केले.

गेल्या काही दिवसांपासून इस्याएल आणि इराणमधील तणाव त्यांच्या पारंपरिक प्रॉक्सी स्वभावापासून दूर गेला आणि एकमेकांच्या प्रदेशांवर थेट हळूयाच्या रुपात प्रकट झाला. इराणच्या आणिक समस्येवर वेळेवर आणि गैरलषकरी तोडगा काढण्याची गरज वाढली म्हणूनच ट्रम्प यांनी दुसऱ्यांदा अमेरिकेच्या राष्ट्राध्यक्षपदी आल्यावर इराणवर व्यावसायिक निर्बंध लादायला सुरुवात केली. पण आजवरच इतिहास पाहता इराण त्याकडे

कितपत गांभियने पाहील याबाबत इस्यायल नाशक होता. त्यातूच या देशाने मोसाद या आपल्या गुप्तवर यंत्रणद्वारे इराणच्या आणिक कार्यक्रमाची गुप्त माहिती काढली आणि कथित धोका लक्षात येताच हे हळूयाचे पाऊल उचलले, असे म्हणायला जागा आहे. गेल्या अनेक वर्षांपासून इराणने हमास आणि हिजबुल्लासारख्या इस्यायलविरोधी दहशतवादी संघटनांना पाठिंबा म्हणून शस्त्रांचे खरेदीसाठी खूप पैसा खर्च केला. त्यामुळे त्यांना इस्यायलशी दोन हात करायला मदत झाली. इराण या दहशतवादी संघटनांना मदत म्हणून लषकरी तळ, शस्त्रांचे डेपो आणि क्षेपणाऱ्या कारखाने चालवतो. इस्यायलच्या मते इराण गुप्तपणे अणवस्त्रनिर्मिती करण्याच्या मागविर असून त्याची युरेनियम समृद्धीकरणाच्या क्रियाकलापांची व्यासी अज्ञात आहे. अशी अणवस्त्रे दहशतवाद्यांक कडून न कोणाही देशविरुद्ध वापरली जाण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. म्हणूनच इस्याएल इराणविरुद्ध करत असलेल्या कारवाईला अमेरिकेसाठी पाश्चात्य देशांचा ठाम पाठिंबा असेल.

यातून अगदी जागतिक युद्धाला सुरुवात होण्याची शक्यता नसली तरी हिजबुल्लाह दहशतवादी संघटनेमुळे लेबनॉनसारखा एखाद दुसरा देश यात ओढला जाण्याची शक्यता आहे. एका वेळी पाच-सहा राष्ट्रांशी दोन हात करण्याच्या इस्यायलला त्याने फारसा फरक पडत नसला तरी यावेळी इस्यायलने इराणवर केलेले हळे पाहता कोणाचाही विरोध न जुमानता आरपाची लढाई करण्याचा इरादा केल्याचे स्पष्ट जाणवत आहे. इस्यायलने इराणच्या अणवस्त्र कार्यक्रमाचे अतोनात नुकसान केल्यावर नाही. अशी धमकीही दिली. या घोषणेंद्वारे चालू युद्धात आपलाही सहभाग असल्याचे आणि इराणवर अमेरिकेकडूनही हळे होणार याचे विधानवरील ट्रम्प यांनी देशांचा ठाम पाठिंबा असेल.

यातून अगदी जागतिक युद्धाला सुरुवात होण्याची शक्यता नसली तरी हिजबुल्लाह दहशतवादी संघटनेमुळे लेबनॉनसारखा एखाद दुसरा देश यात ओढला जाण्याची शक्यता आहे. एका वेळी पाच-सहा राष्ट्रांशी दोन हात करण्याच्या इस्यायलला त्याने फारसा फरक पडत नसला तरी यावेळी इस्यायलने इराणवर केलेले हळे पाहता कोणाचाही विरोध न जुमानता आरपाची लढाई करण्याचा इरादा केल्याचे स्पष्ट जाणवत आहे. इस्यायलने इराणच्या अणवस्त्र कार्यक्रमाचे अतोनात नुकसान केल्यावर नाही. अशी धमकीही दिली. या घोषणेंद्वारे चालू युद्धात आपलाही सहभाग असल्याचे आणि इराणवर अमेरिकेकडूनही हळे होणार याचे विधानवरील ट्रम्प यांनी देशांचा ठाम पाठिंबा असेल.

यातून अगदी जागतिक युद्धाला सुरुवात होण्याची शक्यता नसली तरी हिजबुल्लाह दहशतवादी संघटनेमुळे लेबनॉनसारखा एखाद दुसरा देश यात ओढला जाण्याची शक्यता आहे. एका वेळी पाच-सहा राष्ट्रांशी दोन हात करण्याच्या इस्यायलला त्याने फारसा फरक पडत नसला तरी यावेळी इस्यायलने इराणवर केलेले हळे पाहता कोणाचाही विरोध न जुमानता आरपाची लढाई करण्याचा इरादा केल्याचे स्पष्ट जाणवत आहे. इस्यायलने इराणच्या अणवस्त्र कार्यक्रमाचे अतोनात नुकसान केल्यावर नाही. अशी धमकीही दिली. या घोषणेंद्वारे चालू युद्धात आपलाही सहभाग असल्याचे आणि इराणवर अमेरिकेकडूनही हळे होणार याचे विधानवरील ट्रम्प यांनी देशांचा ठाम पाठिंबा असेल.

यातून अगदी जागतिक युद्धाला सुरुवात होण्याची शक्यता नसली तरी हिजबुल्लाह दहशतवादी संघटनेमुळे लेबनॉनसारखा एखाद दुसरा देश यात ओढला जाण्याची शक्यता आहे. एका वेळी पाच-सहा राष्ट्रांशी दोन हात करण्याच्या इस्यायलला त्याने फारसा फरक पडत नसला तरी यावेळी इस्यायलने इराणवर केलेले हळे पाहता कोणाचाही विरोध न जुमानता आरपाची लढाई करण्याचा इरादा केल्याचे स्पष्ट जाणवत आहे. इस्यायलने इराणच्या अणवस्त्र कार्यक्रमाचे अतोनात नुकसान केल्यावर नाही. अशी धमकीही दिली. या घोषणेंद्वारे चालू युद्धात आपलाही सहभाग असल्याचे आणि इराणवर अमेरिकेकडूनही हळे होणार याचे विधानवरील ट्रम्प यांनी देशांचा ठाम पाठिंबा असेल.

यातून अगदी जागतिक युद्धाला सुरुवात होण्याची शक्यता नसली तरी हिजबुल्लाह दहशतवादी संघटनेमुळे लेबनॉनसारखा एखाद दुसरा देश यात ओढला जाण्याची शक्यता आहे. एका वेळी पाच-सहा राष्ट्रांशी दोन हात करण्याच्या इस्यायलला त्याने फारसा फरक पडत नसला तरी यावेळी इस्यायलने इराणवर केलेले हळे पाहता कोणाचाही विरोध न जुमानता आरपाची लढाई करण्याचा इरादा केल्याचे स्पष्ट जाणवत आहे. इस्यायलने इराणच्या अणवस्त्र कार्यक्रमाचे अतोनात नुकसान केल

आम्हा भारतीयांची गुलामी मनोवृत्ती का होतेय?

परवाच माझी पुतणी चार पांच दिवसांकरता नागपूरा वेऊन गेली. त्यावेळी घडलेला एक प्रसंग माझ्या हृदयात कळू उठवुन गेला. आणि माझ्या मनात एक प्रश्न ठळक पाणे उभा कळता, की आम्हा भारतीयांची गुलामी मनोवृत्ती का होतेय?

